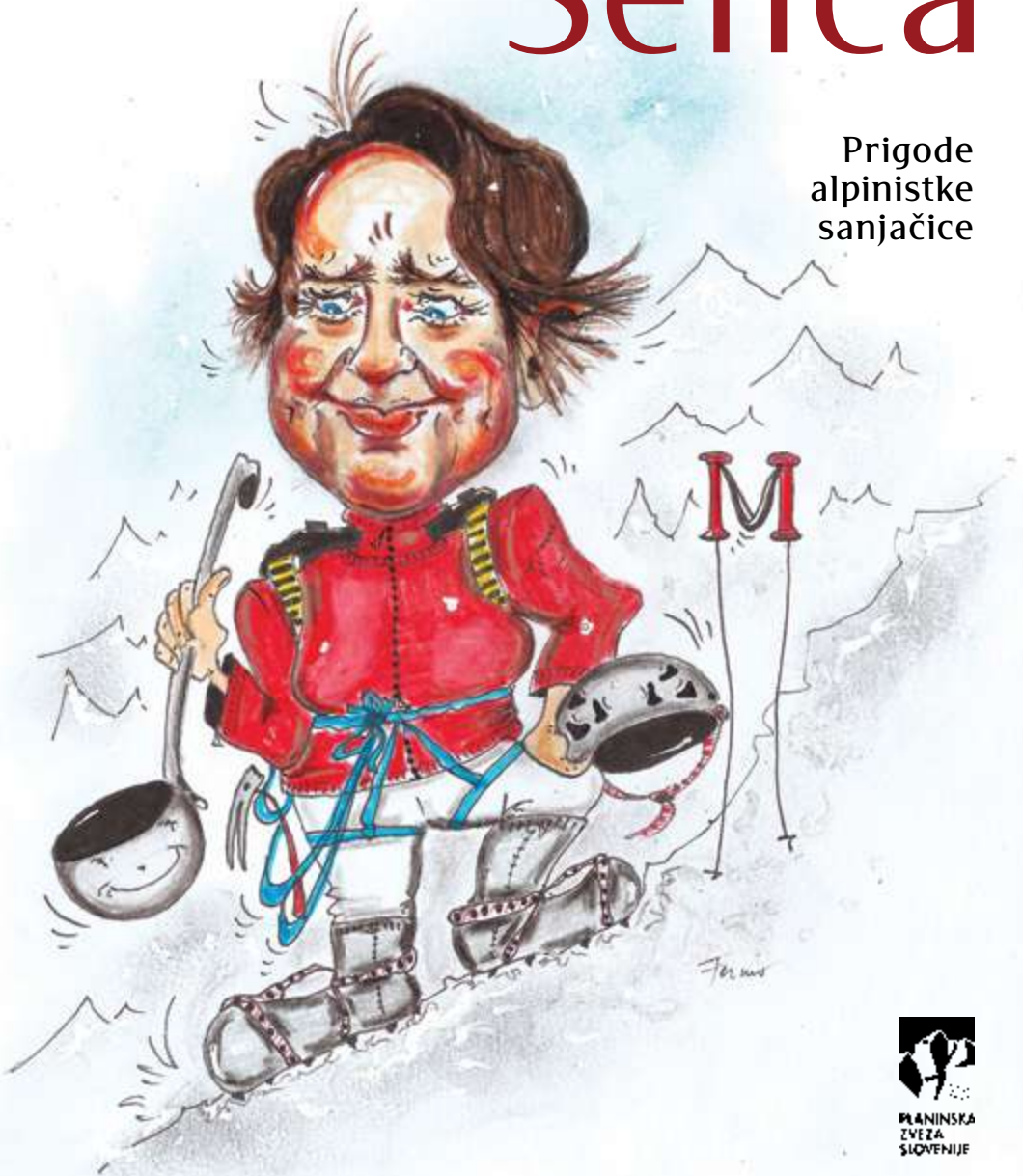

MATEJA PATE

Šefica

Prigode
alpinistke
sanjačice

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-94

PATE, Mateja

Šefica : prigode alpinistke sanjačice / Mateja Pate ;
[ilustracije Lorella Fermo]. - Ljubljana : Planinska založba,
2026

ISBN 978-961-7226-11-9
COBISS.SI-ID 274633987

MATEJA PATE

Šefica

Prigode alpinistke sanjačice

Planinska založba
2026

**Stari mami Marjanci in očetu Jerneju,
ki sta mi predala ljubezen do narave**

Humor – pravi humor in ne njegovi borni nadomestki – je danes redka dobrina. Podobno kot tudi samorefleksija. Avtorica te knjige ju premore v obilni meri. Anekdote, spomini in drobne zgodbe, kakršne si pripovedujemo za vsakovrstnimi omizji, so z večjim pisanjem prerasle v knjigo, vredno branja. Ta med vrsticami premore tudi več kot dovolj resnosti, ki pa jo nepozorni bralec lahko spregleda. Alpinistka z uspešnejšo kariero, kot nepoučeni lahko razbere iz zgodb, in znanstvenica z dolgoletnim akademskim udejstvovanjem se s svojim prvencem podaja v novo poglavje življenja.

KAZALO

KNJIGI NA POT	9
ZA DOBRODOŠLICO	12
ZAČETKI	14
KAR SE MATEJKA NAUČI ...	14
TRENUTEK RESNICE	20
KAM JE IZGINILA VELIKA MOJSTROVKA	26
ZAKAJ SO PODRLI BIVAK ZA AKOM	30
MATEJIN SVETOVALNI KOTIČEK	33
OSAPSKÉ ŠTORIJE	36
MOJCA IN DRUGE	42
MED MORJEM IN NEBOM	47
ZLODEJEV SLAP	50
NEPOZABNO SILVESTROVANJE	53
VRHUNEC	57
ŠEFICA	57
KOŠUTA NA DOKTORSKI NAČIN	61
ZAMOLČANA ZGODBA	65
MEDGENERACIJSKI PLEZALNI PREPAD	71
POKLON PA TAK	74
DALEČ OD OČI, BLIZU SRCA	77
KONCERT V TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU	83
ZATON	87
SPOZNAVANJE	87
HRIBČKI Z MLADIČKI	90
BITKA	95
SKRIVNOSTNO ŠKRIPANJE V SVETLI NOČI	98
NAJSTNIŠKA	104
PO KRAVJAKE V KRAVJO DOLINO	108
KDO JE TUKAJ ŠEF?!	114
POIZKUS VRNITVE ODPISANE	118
REVIJA ZA STARE MAME	122
NITI DOMIŠLJIJE	126
KAKOR SKALA, KAMEN, KOST	126
NEVIHTA	133
NA PLANINI	135
ZA SLOVO	137
SLOVARČEK HECNIH BESED	139
TE KNJIGE NE BI BILO ...	142

KNJIGI NA POT

Gore, eden največičastnejših predelov našega planeta, imajo na določene ljudi naravnost čudežen vpliv. Nevsiljivo te pritegnejo, začarajo in povzročijo neozdravljivo zasvojenost, ki jo lahko lajšaš le s čim bolj rednimi obiskovanji. Huda je ta zasvojenost, a kaj, ko je okuženi sploh ne čuti. Zdi se mu, da je to pravzaprav nekaj najlepšega, kar se mu je lahko v življenju zgodilo. Vsak dan, ki ga preživi v gorah, se mu zdi tako intenziven, globoko občuten in dragocen, da ga skuša v spominu ohraniti za vedno.

A spomin je šibak in da ne bi kaj ušlo v pozabo, je te vznesene občutke, te dragocenosti, dobro zapisati. Skoraj ne poznam zaljubljenca v gore, ki svojih vtisov, zapažanj ali pa vsaj osnovnih informacij, kdaj, kje in kaj, ne bi ohranjal v pisni obliki. Kot da je tura, vzpon ali doživetje zares zaključeno šele, ko je prelito na papir. Večina le zase in za svojo dušo. Nekateri pa k sreči tudi za druge. Če bi vsak zapisano ohranjal le zase, nikoli ne bi mogli brati knjig, kot so *Nanga Parbat* Hermana Buhla ali *Pot* Nejca Zaplotnika ter številnih drugih.

Seveda se je vsak od nas, zasvojencev, po svoje prebijal skozi gorniško življenje in iskal svoje mesto v njem. Sanjal, raziskoval ta čudoviti svet in obenem samega sebe, dvigal lastne meje mogočega, se vedno znova kalil v trdih preizkušnjah in bil ves čas trdno prepričan, da je početi vse to več kot vredno. Tudi Mateja Pate, avtorica pričujoče knjige, ki nekje zapiše: »Želela sem se jim približati, se jih dotakniti, se povzpeti nanje ... Nikjer drugje moja duša ni tako nemirna in spokojna hkrati kot v gorah.«

Knjigo sem z zanimanjem bral tudi zato, ker sem skozi Matejino pisanje bolje spoznaval način razmišljanja in delovanja več kot dvajset let mlajše generacije slovenskih plezalk in plezalcev. Piše odkrito, samoironično, zabavno in ker gre za pogled na alpinizem skozi ženske oči, alpinistk je vendarle precej manj kot alpinistov, je to pisanje še toliko bolj dragoceno. Zapisi, zbrani v knjigi, na določen način odsevajo tudi Matejine poglede na svet in dogajanja v njem tudi na področjih, ki niso neposredno povezana z alpinizmom. Ali pač. Saj alpinizem je življenje in življenje je alpinizem.

Vesel sem, da se je Mateja odločila napisati knjigo, kljub temu da se ji je več kot enkrat zareklo, da je ne bo nikoli. Zato, ker je vsaka zapisana in natisnjena beseda dragocen kamenček v velikem mozaiku gorništvu in alpinizmu. Te kompleksne dejavnosti, ki se odvija v najbolj neokrnjenih predelih narave, nikoli ne bo mogoče povsem razjasniti. Jo pa vsaka knjiga lahko dodatno osvetli in prinese nove poglede ter nova spoznanja. Naj se pri tem spoštljivo navežem še na sopotnika skozi svet alpinizma, velikega Toneta Škarjo, ki je nekoč zapisal:

»Res nam internet in druga moderna sredstva kot monsunske reke naplavljajo nove dogodke, a prav tako jih odnašajo in prekrivajo s še bolj novimi. Prava prispodoba preobražanja in minevanja. Knjige pa so, vsaj po merilih človeških časov, kot skale, ki preživijo vse poplave in ohranijo svojo strukturo, vsebino nespremenjeno.«

In še nekaj je zanimivo. Leta 1975 smo Slovenci splezali na svoj prvi osem-tisočak, Makalu, po prvenstveni smeri preko južne stene. Istega leta se je rodila tudi avtorica te knjige. To je bilo res dobro leto!

Viki Grošelj

***

Življenje piše zgodbe in Mateji jih je napisalo kar nekaj.

Doktorica veterinarske medicine, alpinistka, mama, literatka, učiteljica metode Feldenkrais, ljubiteljica gora in potepanj, samostojna podjetnica je nekaj »nalepk«, ki jo nekoliko določajo, ampak Mateja je še mnogo več.

Ta več je prisoten med vrsticami njenih zgodb, ko začutimo njeno občutljivost, skoraj ranljivost, pogosto preoblečeno v šalo, ko spremljamo preobrazbo najstnice, ki je želela (preplezati) cel svet, v odraslo žensko, ki se ji mladostne alpinistične sanje ne izpolnijo, a odkrije v sebi in okoli sebe ogromno drugega, kar jo napolnjuje in bogati.

Zgodbe vas bodo nasmejale. Berite jih počasi, saj v nasprotnem primeru tvegate, da vam kateri od dovtipov uide z radarja, kar bi bilo škoda.

Popeljale vas bodo v čase, ko so bile ženske občasno nezaželeni v določenih družbah, ko so se v nekaterih kontekstih omenjali njihovi joški in riti ter se nam to ni zdelo sporno, vsaj ne zelo na glas.

Na trenutke se boste ob zgodbah preizpraševali o svojih vrednotah in morda se boste tu in tam nekoliko zamislili. Vsaj jaz sem se.

To je knjiga o nekoristnem svetu. »Vidiš, to bi jaz ves čas delala, hodila, raziskovala in o tem pisala,« mi je Mateja mimogrede rekla nekoč, ko sva v lepem

jesenskem dnevu sedeli na vrhu Mrzovca in med rumenečimi listi krošenj opazovali sosednje hribčke. In je knjiga o življenju. Ki ni »politično korektno« in za razliko od koga drugega Mateja to tudi odkrito zapiše. Kajti, roko na srce, tam zgoraj, v svetu oprimkov in stopov, smo v nekem obdobju vsi preveč pametni in to obdobje se po navadi, k sreči, izrazito pokriva z obdobjem, ko imamo pač – srečo.

To ni knjiga vzponov, saj v njej nikakor ne najdemo niti vseh niti največjih Matejinih alpinističnih dosežkov. Izbrani so tisti, ki so imeli naboj, da so se ji najbolj vtisnili v spomin. Prav tako ni faktografsko-kronološka knjiga, prepis nekega dnevnika. Je preprosto izbor nečesa, kar je tako močno brbotalo v prsih, da je bilo to treba zapisati, da bi za vedno ostalo v vsaj nekem agregatnem stanju.

Knjiga je presek nekega življenja zaljubljenke v gore; odstre nam njegove globine in širine. Nekje neposredno, drugje pa jih lahko uzremo ali samo začutimo med vrsticami. In nas znova opomni na čudovitost in kompleksnost življenja, na globine nekega uma in duha, a hkrati na izjemno preprostost, saj je »tako malo treba, da je človek zadovoljen«.

Včasih je dovolj že ena dobra knjiga.

Helena Škrl

ZA DOBRODOŠLICO

Morda se tistega kruha, za katerega pravimo, da je zarečen, ne le največ poje, ampak je lahko tudi prav okusen. Nekoč se mi je namreč več kot le enkrat za reklo, da ne bom nikoli napisala knjige. Ker jih piše že vsak, ki ima pet minut časa. In ker nočem biti del te množice.

Leta pozneje me je začela obletavati misel, da bi bilo vseeno fino, če bi hrbet kakšne knjige zaljšalo tudi moje ime. Ta misel je odprla pot mnogim drugim mislim, ki so mi neutrudno jemale začetni, že tako opotekavi zalet: ujela sem se v zanko črno-belega pogleda na svet. Če moja literarna mojstrovina ne bo *best seller*, se je sploh ne splača lotiti. In ker ne vem, kako napisati uspešnico, raje ne bom napisala nič.

To me je spomnilo na moje alpinistične začetke. Še preden sem sploh dobro spoznala zimo v gorah, sem že sanjala o tem, kako se bom proslavila kot himalajka. Ker manj kot to sploh ne šteje. Da iz moje vrhunske kariere v najvišjih gorskih sveta ne bo nič, mi je postalo jasno po nekaj zimskih sezonah: z mrazom se ne razumeva najbolje, tudi težak nahrbtnik ni nekaj, kar bi z veseljem prenašala na ramenih, za povrh pa mi dolge zasnežene flanke ubijajo duha – zelo hitro me pripeljejo do pozibavanja misli v dobro znanem ritmu pa kaj je meni tega treba.

Kot skalna plezalka ravno tako nisem bila prepoznavna zvezda, dasiravno sem se nekaj let dičila z nazivom kategorizirana športnica alpinistka mladinskega razreda. Redno sem se sicer prepuščala vznesenim mislim in sanjam o velikopoteznih smereh, toda zanje mi je ravno tako redno zmanjkovalo zagnanosti za resen, sistematični trening. Samo s plezanjem – in tega je bilo deset let precej – sem prilezla, do koder sem pač prilezla. Čeprav me je bilo mogoče najti v zasneženih grapah, na slapovih in na turnih smučeh, sem se najbolje počutila v skalnih smereh, ne daljših od pol kilometra. Plezališča so bila dobrodošla za zimsko pretegotvanje, umetne stene nujno zlo.

Ob retrospektivnem premlevanju svojega klatenja po stenah in zgodb, povezanih z njim, sem sčasoma dojela, da za literarni prerez ukvarjanja z alpinizmom ni nujno, da sem dasa z epskimi dogodivščinami iz najslavnejših gora na

planetu. Da sem lahko čisto povprečna alpinistka, ki se ji je v letih pohajkovanja po gorah nabral zajeten kupček zgodb; ene so me nasmejale, druge mi dale misliti, tretjih ne bom nikoli razkrila, ob četrtilh me še danes spreleti srh, pete bom morda nekoč pripovedovala vnukom ...

Prikopala sem se tudi do sklepa, da ni pomembno, ali bo knjiga prodajna uspešnica; če vam bodo zgodbe, zbrane v njej, polepšale dan, raztegnile usta v nasmeh, izvabile glasen hehet, vas napeljale k razmisleku ali v vas zbudile kakšno drugo čustvo, bom povsem zadovoljna.

Zgodbe so tisto, zaradi česar je bilo vredno vstajati sredi noči, se v temi spotikati čez skalovje, mleti šoder na dostopih in sestopih, zmrzovati v bivakih in na štantih, se kriviti pod težo nahrbtnikov, prenašati bolečine in kar je še tega veselja, ki pritiče ukvarjanju z alpinizmom.

Nekoč me je moj najdražji skušal prizemljiti: glede na mojo ljubezen do čim krajših dostopov in ne preveč visokih sten si menda zaslužim kvečjemu naziv frikica; da bi se označila za alpinistko, bi bilo pretenciozno. Torej bo ravno prav, da je ta knjižica zasnovana v mojem slogu: kot skupek zgodb, ki so dovolj kratke, da se dolčas nima časa razbohotiti in da bralne moči ne poidejo pred koncem. V nekaterih nastopajo resnične osebe s pravimi imeni, v drugih so imena nastopajočih spremenjena, tretje so malenkost prirejene, v četrtilh so bili dogodki v gorah okvir, znotraj katerega je moja domišljija končno dobila zametek kril. Pokrivajo pomembna obdobja v življenju neke alpinistke – ali frikice, kakor pač hočete: vajeniško dobo, vrhunec, zaton in prehod v novo, družinsko življenje, v katerem je alpinizem postal le še lep spomin. Nastajale so postopoma: prve so bile izlité še na papir, tik preden se je tisočletje prelomilo, zadnje so sveže kot žemljice na policah pekarnice ob šestih zjutraj. Nekatere so bile že objavljene v *Planinskem vestniku* in *Grifu* – tem sem iztepla nekaj prahu in polikala kakšno gubo.

Če se še enkrat ozrem na preplezane kilometre – kljub nagnjenosti h krajšim smerem se jih je nabralo kar nekaj – še kar pomirjeno ugotavljam, da je nemara bolje, da sem končala kot kmečka gospodinja – resda ne v dobesednem pomenu – na planoti, kjer z gozdom poraščeno hribovje zakriva pogled na Alpe, kot pa s praznimi kisikovimi jeklenkami na pobočjih Mount Everesta. V nasprotnem primeru morda ne bi imela priložnosti izkusiti, da je zarečeni kruh zares lahko prav okusen.

Mateja Pate

ZAČETKI

Kar se Matejka nauči ...

Kakih osem let mi je bilo, ko me je oče prvič vzel s seboj v »ta zaresne« hribe. Kolovratila sva nekje po Komni. Veselja do pohajkovanja po gorah v njegovi družbi mi ni manjkalo, lepega gorniškega vedenja pa me je oče učil kar sproti. Spominjam se, kako me je okaral, ko sem po vzoru mimoidočih planincev tudi jaz poskušala vriskati in jodlati.

»V hribih se ne kriči!« sem dobila prvo hribovsko lekcijo. Tako je zalegla, da sem še danes bolj tiho; ne samo v hribih, ampak tudi v nižinah.

Drugo, iz varstva narave, sem dobila na cvetočih livadah pod grebenom bohinjsko-tolminskih gora: »Planinskih rož se ne trga!« A je kljub temu oče le malo zatem utrgal encijan, ga previdno položil med dva lističa toaletnega papirja in spravil v denarnico.

»Za ata, ki ne more več v hribe,« je opravičujoče razložil pregreho.

Na tisti poti z Vogla na Komno na tudi sama, naj mi varuhi gorske narave pa bralci in bralke odpustijo, na skrivaj nabrala vse znamenitejše predstavnice gorske flore. Še danes jih hranim v herbariju, ki sem si ga omislila ob tej priložnosti. Toliko o zgledih, ki vlečejo ...

Pozneje se je ob hribovskih dogodivščinah v družbi očeta nabralo še kar nekaj pomembnih gorniških in življenjskih lekcij, ki se mi jih zdi vredno ohraniti za prihodnje rodove. Če se jim bo še ljubilo listati po knjigah ...

Na območju Vogla – ki je bilo poleg Komne in doline Triglavskih jezer najin priljubljeni rajon – se je zgodila ena najzanimivejših peripetij. V dveh dneh sva se v družbi dveh sorodnikov nameravala z Vogla prek planine Razor povzpeti na Krn in se nato čez Komno vrniti v Bohinj. Odhod se je zavlekel zaradi okvare avtomobila, a se nismo preveč vznemirjali. Tako ali tako si bomo prihranili nekaj poti z žičnico do Šije, od tam pa je do planine Razor le še streljaj.

»Dve urici, pa bomo tam.« To so bile očetove limanice, na katere smo se navneži vedno ujeli – kamorkoli smo šli, vedno sta bili do cilja dve urici. No, ti sta se kot po navadi nekoliko raztegnili in tik pod vrhom Vogla nas je ujela tema.

V globeli pod nami so se svetile luči kože na planini Razor, mi pa smo, neopremljeni za nočni pohod, hočeš-nočeš usmerili korak nazaj do kotanje med rušjem, kjer smo si postlali. Po kakšnem srečnem naključju smo imeli s seboj dve spalni vreči, mi še danes ni jasno. Oče je namreč na pohode vedno jemal le najnujnejše stvari. Po dva in dva smo zlezli v tanke spalke in predrgetali poletno noč. Ko je jutranje sonce obliznilo vrh Triglava, nisem več zdržala v tistem zavetju, v katerem sva se z očetom vso noč obračala na horuk. Kot začarana sem strmela v igro barv na gori; če me ne bi tako prekleto zeblo, bi se mi zdelo še celo idilično, tako pa sem, kljub očaranosti, le nestrpno čakala prve sončne žarke.

Po neudobno preživeti noči smo opustili misel na Krn; zavili smo proti domu na Komni, ki smo ga dosegli tik pred nevihto. Na račun dveh uric in prenočevanja pod milim nebom smo se potem, ko je slaba volja najinih spremljevalcev izpuhtela, še dostikrat nasmejali. Od tistega bivaka dalje pa sva z očetom, če se je le dalo, na sicer redkih hribovskih potepanjih, ki sva jih še opravila skupaj, vedno prenočevala na prostem. Še danes si najraje posteljem pod kakšno smreko, le spalna vreča ni več tista za na morje ...

***

Dolgo sem navijala za pohod na Triglav, preden je bila želja končno uslišana. Prej je bilo treba na Malo Mojstrovko, pa na »preizkus motoričnih sposobnosti«, kot je vzpon skozi Prisojnikovo okno imenoval moj oče, pa še tja in tja ... A nestrpni mladostniški duh ni maral predolgo čakati. Takoj po končani vojni za Slovenijo sva jo mahnila v Vrata. Prespala sva, kakopak, pod milim nebom – naj mi ta davni prestopok varuhi Triglavskega narodnega parka spregledajo – in se zjutraj odpravila po poti čez Prag.

V zgodnjem poletju so stezo na nekaterih mestih prekrivala debela snežišča. Bila sva neopremljena za varno prečenje takih sitnih mest, zato so očeta obhajali dvomi glede nadaljevanja poti, a moja trma je bila prevelika. Tako je od nekod privlekel majhna lesena kola, ki naj bi služila kot ledni kladivi, kot je poimenoval najina primitivna pripomočka. Tretja velika gorniška lekcija mojega očeta je vsebovala teoretična izhodišča o zaustavljanju na snežiščih. K sreči mi na novo pridobljenega teoretičnega znanja ni bilo treba preizkusiti v praksi. Ne vem, zakaj s seboj nisva vzela cepina, na katerega je bil oče tako

ponosen. Čeprav ima zgolj muzejsko vrednost, ne pa tudi uporabne – razen za okopavanje krompirja – ga še vedno hranim kot spomin na očeta in na posmeh, ki sem ga bila deležna, ko sem se s tistim dolgim lesenim Simondovim¹ krampom prikazala na prvi zimski turi alpinistične šole. Ko sem se pridušala očetu, da sem bila zaradi njegovega cepina tarča zbadljivk, je vzrožil, da je bil to vendar najboljši cepin, kar si ga lahko dobil ... leta 1970.

Vreme ga je tistega dne, ko naj bi se prvič v življenju razgledovala z najvišje gore novopečene države, malo sračkalo; okoli poldneva sva pribežala v zavetje doma na Kredarici, nekaj hipov pozneje pa je strela uničila anteno oddajnika na domu. Medtem ko je oče popravljal anteno, sem razobešala mokre cunje; rezervnih menda niti nisva imela. Oče ni imel navade nositi s sabo ne preveč oblek – in ne preveč denarja. Če ne bi popravil antene, bi bila v godlji, tako pa so nama pri plačilu za prenočišče pogledali skozi prste.

Ker je bilo naslednji dan vreme še vedno nevihtno, sva se v dolino raje napotila skozi Krmo. Sicer bi bilo pametneje počakati na primernejše vremenske razmere, a skromno brašno iz nahrbtnikov je pošlo, bankovci so zmanjkali še prej kot sendviči, lahko bi se edinole udinjala kot hišnik in kuharica na Kredarici, da bi odslužila za hrano in posteljo. Zato sva raje preizkušala srečo – treskalo je namreč, kot da bi strele tekmovala med seboj! Med begom pred električnimi pošastmi sva se za kratek čas ustavila v kolibi na planini Zgornja Krma, da se je tekmovalna vnema polegla; ko je samo še lilo, sva malo bolj sproščeno nadaljevala pot. V počasnejšem tempu sva uspela na tleh opaziti pravo malo bogastvo, par sto tolarjev. Juhej, pa denarnica ni bila več prazna! Za nameček sva na parkirišču v Krmi dobila prevoz, kot da bi bila zanj zmenjena; prijazen gospod, ki naju je vzel s seboj, naju je zapeljal še v Vrata, kjer sva ime-la parkiran avto.

Lekcija številka štiri, tokrat življenjska, je bila na dlani: ne delaj si prevelikih skrbi za prihodnost, v življenju se vse uredi tako, da je prav!

***

Ker mi še vedno ni bilo dano stati ob Aljaževem stolpu, je bilo treba poizkusiti znova. Tokrat v družbi daljnega sorodnika, skoraj osemdesetletnika. On je bil tisti, ki si je zamislil turo iz Zadnjice preko opuščene planine Zajavor na Luknjo in nato po poti čez Plemenice. Poleg tega nas je ves čas zabaval.

»Ko sem kupil prejšnji avto, sem si rekel, da bo moj zadnji. Ampak potem kar nisem hotel umreti, pa sem hočeš nočeš moral kupiti novega,« je klepetal

Peto hribovsko lekcijo – tokrat o prehrani – sem pobrala od njega. Takole je govoril: »Zjutraj je treba jesti. Zajtrk sem imel že ob treh, tako da sem imel zadosti časa, da se je hrana lepo uležala. S polnim želodcem nikar v gore, s praznim pa tudi ne!« Teorija se lepo sliši; v praksi pa ni šans, da bi sredi noči vase spravila spodobno tečno hrano.

V jutranjem mraku smo uspeli najti neoznačeno stezico in nato prek zaraščene planine srečno priti do Luknje. Tam so se očeta polotili prvi dvomi. V tistih časih čelada in samovarovalni komplet še nista bila samoumevna oprema na zavarovanih poteh.

»Pa bi ti res šla dalje? Ne bi raje obrnila?« me je previdno pobaral.

Imela sem ga na sumu, da se mu ne ljubi preveč sopihati v breg. Bila sva na repu naše četice, potil se je, kot da bi bil v peklu, sopesel in si pogosto vzel čik pavzo. Trajalo je desetletja in morala sem sama postati starš, da sem doжела, da ga je bilo predvsem – strah. Strah kot psa – zame! Malo pa najbrž tudi zase; še in še bi jih poslušal od mame, ki ni razumela najinega navdušenja nad gorami, če bi se mi kaj pripetilo! Pa še s svojimi občutki krivde bi imel opraviti. Ker niti pod razno nisem hotela odnehati, se je oče moral soočiti s svojim strahom, kakor je vedel in znal.

Pozno popoldne smo se zbrali ob Aljaževem stolpu; kot se menda spodobi, sem jih dobila po riti, potem pa se je najstarejši član naše skupinice zleknil med skalovje, si pokrnil obraz z robcem in oznanil, da bo za eno urico zadremal. Lekcija številka šest: po napornem delu si privoščiti malo počitka.

Skoraj natanko čez eno uro je skočil pokonci. Čakal nas je še sestop do Kredarice. Noge sem imela že prav telečje, pa ni bilo časa misliti na to, kajti senior je bil spet v elementu. Oprtan s prastarim, vojaško zelenim hruškastim nahrbtnikom je z rokami, ki mu jih je stresala tresavica in s katerih so mu bingljale smučarske palice prav tako častitljive starosti, preprijemal jeklenice in spotoma živahno razlagal svojo življenjsko filozofijo – in lekcijo številka sedem: »Znanje človek mora imeti, mora se izobraževati, ampak pomembno je tudi, da je spreten z rokami!«

Moj oče si ni mogel kaj, da mu ne bi navdušeno pritrjeval:

»Tako je, saj ji vedno pravim – če ji v šoli ne bo šlo, bo pa mojškra²!«

Da ne bi bila tura skoraj kičasta, smo naslednji dan v dolino sestopali v neurju.

¹ Podjetje Simond je znani francoski proizvajalec gorniške opreme.

² Šivilja.

Še en dogodek, povezan s Triglavom, mi je ostal v spominu. Kakšno leto po prvem vzponu nanj sem se ga namenila obiskati v družbi prijateljice. Nema- ra zato, da očetu, ki se je z maminimi sodelavci tudi mudil v bližini, dokažem, da že znam sama hoditi po gorah. Na Kredarici smo se srečali in takrat mi je v roke stisnil nekaj denarja. Šepnil je, naj ga nesem za vbogajme v kapelico. Na- menila sem mu vprašujoč pogled, pa mi je razložil, za kakšen greh bi si rad ku- pil odpustek.

Pri sestopu s Triglava je srečal gospe, ki sta se počasi vzpenjali po klinih. Moj oče je preprosto moral malo poduhovičiti; tega sem se nalezla od njega, s čimer spravljam ob živce svojo najstniško hči. Tako kot je včasih oče spravljal v zadrego mene. Eno od dam je špiknil: »Gospa, kar dobro primite, tako trdega najbrž že dolgo niste imeli v rokah!«

Menda se je ogovorjena le bledo nasmehnila, njena spremljevalka pa je po- tem, ko je kolegica ni mogla slišati, mojemu očetu zaupala: »Gospod, veste, saj najbrž ni nič zamerila, ampak ona je nuna ...« Lekcija številka osem: včasih je bolje držati jezik za zobmi.

Potem je bilo najinih skupnih pohodov v gore konec. Pa ne zato, ker bi se sramovala hoditi naokoli z očetom, ki brije norce iz nun, temveč zato, ker me je popolnoma obnorelo plezanje. Ni bilo več časa za šodranje po hribih in po- stopno osvajanje vrhov – mudilo se mi je plezati, hlastno sem požirala steno za steno, ob očetovih nasvetih sem le še zamahnila z roko in si mislila, kaj pa ti veš ...

Toda če pomislim natanko, je kljub lepi beri le malo plezalskih doživljajev, ki so se mi tako globoko vtisnili v spomin kot prvi gorniški izleti v družbi očeta, ki ga že dolgo ni več med nami.

Zadnja lekcija, do katere sem se dokopala sama, pa je: veliko bolje bi bilo splezati kakšno smer manj in narediti kakšen pohod več z očetom.

Ena od gorniških lekcij iz mladosti:
po napornem delu si privoščiš počitek, pa četudi na kamenju pod Aljaževim stolpom.

Mateja Pate
ŠEFICA
Prigode alpinistke sanjačice

UREDNIKA
Vladimir Habjan
Marjan Žiberna

UREDNIK PLANINSKE ZALOŽBE
Vladimir Habjan

LEKTORIRANJE
Mojca Volkar Trobevšek

ILUSTRACIJE
Lorella Fermo

TEHNIČNI UREDNIK
Emil Pevec

OBLIKOVNA ZASNOVA
Mojca Dariš

PRELOM
Meta Žebre

Tisk
Schwarz Print d. o. o.

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK:
Planinska zveza Slovenije
Ob železnici 30 a | SI-1001 Ljubljana | www.pzs.si | info@pzs.si
Ljubljana, 2026

Evidenčna številka založbe
617

Za Planinsko zvezo Slovenije: Jože Rován

Naklada
600

Brez pisnega dovoljenja Planinske zveze Slovenije so prepovedani reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, tudi fotokopiranje, tiskanje ali shranitev v elektronski obliki. Tako ravnanje pomeni, razen v primerih od 46. do 57. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah, kršitev avtorske pravice.